

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

Betokaalis biyleydi

2024

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

« iiñce boomooje jerbinde winndere ndee fof e bonde, kam e cadeele faggudu, renndo e politik donaade dee fof e mawnude, hadaani en mbaawii hebde, e duubi nay cakkiidi dii, e ballal moni e mon kala, njeñtudi maantinndi. Leydi men ine deeyi, ine hisi, ngonka mayri to bannge faggudu ine moyyi, maantorde faggudu burde teenjude ine kollita yaajeende to bannge faggudu mawndu nde seedtotoo dum hoolaare gollodiibe, ko jiidaa eden tijji far-tañjeeji mawdi ngam tabitinde muuyaade men, haa teenji noon e fartañjeeji gardoyooji e capande eбbaade gonde e lelneede, kam e ballagol lajal puđdagol njeeygu ngalu men gaas ».

**Konngol Muhammed wul Sheex Gaswaani hooreejo Ndenndaandi ñalnde
mawningol jeytaare ; 28/11/2023**

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

Betokaalis biileydi

Betokaalis biileydi ko dokimaa tonngudo, facciri e mbaadi newiindi, laabtundi, paamniindi, kabaruji burdi teenjude paatudi e betokaalis, dokimaa badanaado biibbe leydi kala, ngam yellitde mbaawka mum en to bannge demokaraasi, haa waawa jogaade mijo ko faati huufo jawdi ndenndaandi, e kuutoragol mum, e jahrugol yeeso tuugnorde golle laamu.

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

Mijjande gorwore

Betokaalis ko millo pirlitte laamu e ko jogori dañeede e hitaande faande, kollitooje paadaale faggudu e kaalis Dowla. Ko dum dokimaa hiisa kaalis (millugol ko dañaa e ko firlitaa), kono kadi ko dokimaa politik (mo Sardirdu ngenni jañi, yamiri).

Sariya kaalisaaji : ko winndannde sariya nde Parlemaa jabata hitaande kala, wañnde nder gootal e kuule mum denndaangal doñle Laamu e dañirde mum.

Ngowaari

Heñde gede jeñtinoje sarwisaaji laamu juumtu ñe coggu ñurngu newaade

01

Juumtugol

Gaddaade tolñondi-ral hakkunde njeñtu-di e paandaale dot-tanooñe

02

keeldugol

Defaade tamgol njaru jeñtingol sar-wiis ndenndaandi.

03

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

Eddaaji sariyaaji kaalis

01

Sariyaaji kaalis hitaande

Sariyaaji kaalis ine ebba, tee njamira, wonande kala hitaande kaalis, denndaangal dañirde e donle laamu, di cifoo mbaadi majje, ko de betanaa kam e jerondiral betokaalis e kaalis jahdoowo heen, e tuugnaade e politik kuubtodindo mo guwarna-ma dotti oo

02

Sariyaaji kaalis peewnitooji

Sariyaaji kaalis peewnitooji mbaylat kuule sariya kaalis hitaande ndee. Walla di njaba pirlitte jolde e hitaande ndee

03

Sariya ciynugol laabi

Sariya ciynugol laabi dottata njeñtudi hiisa betokaalis kam e hiisa kaalis kubtidinka wonande daawal golle dottangal ngal, caggal nde Ñaawirdu hiiso rokki heen mijo mum faatungo e nuundugol hiisaaji dii, kam e tolnondirgol betokaalis siynaango ngoo e betokaalis wootaango ngoo

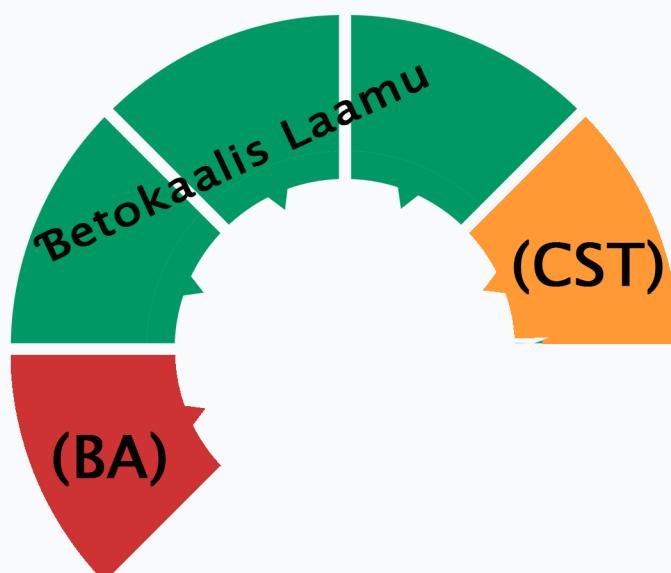
RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

Betokaalis Laamu

Betokaalis laamu wadi ko betokaalis huubtordinngo, e betekaalis cinnadaade (BA), e hiisaaji keeriidi Booñ laamu (CST).

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

Dañirde ɓetokaalis

dañirde kubbe, hono lemmpooji, e pawe, e hakkeeji, e itte baaw-naade ceertude mbaadi

dañirde tawaandi kaalis e ndi wonaa kaalis ndi Laamu jeyi, kam e ngaluuji ndi feccii

njeñtudi njeevgu gede e sarwsaaji, ngardinndi gongol walla kuu-toragol nokkuuji ndenndaandi, kam e njeñtudi kubbe, pawe e kebte

dokke e gatte e balle bellitaade, e

njeñtudi cariindi

Pirlitte ɓetokaalis

- Pirlitte he gollotoobe
- Pirlitte he kebgol ngaluuji e sarwsaaji
- Donje kaalis he ñamaale e kaalis
- Balle kaalis e eggine kaalis gaadoraade
- Pirlitte gollingol jawdi
- Balle kaalis e eggingol hoore kaalis
- Pirlitte godde.

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

Aadi

Gollal ngal senngo tergal laamu fibondirta e goddo, jibinoowal baddiide kaalis pawiide e wakiilu jamiraado. .... Aadi waawaa diwtude yamiroore .heertinaande nder betokaalis ndee

Ciilnugol

Hoolkisaade luttugol ñamaande ndee, e teentinde tolno pirlitte .dee

Jamirgol

Pellital ummingal, maa wonii e yamiroobe bee, maa wonii kalfinangal dokkaado yam-iroore

Jobgol

Étapes des dépenses publiques

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

Dokimaaji tuugordi ngam
keblugol ɓetokaalis

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

Feere Ngenndiire Yellitaare Heñoraande e Yaajeende Huubtordinnde (SCAPP)

Scapp 2016-2030 ine teskii Paandaale yellitaare duumiinde
(ODD), tee tuugii ko e caldi tati golle teenitudi

Hirjino yellitaare faggudu doolnongo, huubtordinngo, duumo-toongo

Yellitaare aadee e kebgol sarwisaaji gorwori

Tiidtingol laamirgu e ceñde mum kala

Nde siynetee ko rewru e tuugnorde duubi joy kala, ngal
.didmal ngal fuddotoo e daawal 2021-2025

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

AADIIJI AM

Caldi

I. Dowla doolnudo, keso,
naftoowo biyleydi

1. Ngonka politik ndeeyka, e juubbule tiidde ;
2. Jalbugol pinal men lislaam ;
3. Kisal leydi tabitngal e biyleydi deenaado ;
4. Dipolomaasi coftudo, pewjoowo ;
5. Njuubbudi laamu njuumtundi, ndaraniindi nafoore biyleydi ;
6. Hare teenjunde faade e mbuuñaari e borjingol jawdi laamu.

Calti

II Faggadu tiidngu, loowndi
laawol bamtaare

1. Faggudu njeñtinoowu ; keewngu eddaaji, ngaddoowu golle, bœydoowu
2. Yellitaare mahaade tammbotoode yellitaare
3. Senngo heeriingo dartiingo, tammbiingo bamtaare
4. Cahe jeñtinooe

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

AADIIJI AM

Caldi

Calti

III Renndo faarnoriingo keewal eddaaji mum, wel-dungo.

1. Politik katantaagal ngam sukkude burondire ummoriide e paltoraaji renndo
2. Yellitgol katangol rewbe koye mum en ngam jeytoregol timmungol e yellitaare
3. Naatnaattondiral mecce ngam jeytoregol timmungol dawaabe kattande.

IV. Teddingol aadee ngam daranoo bamtaare

1. Tippudi Nehdi e Janđe njuumtundi
2. Safaara moy a wonande yim e fof,
3. Golle moy e wonande yim e fof
4. Darnde biyleydaagu e kuccam moy am wonande suka e
5. Fedditaare rewrude e pinal e coftal balli e weytaare

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

Tuugnorgal Dowrowal Jaajtinaangal Hooreejo Leydi (ProPEP)

Caldi

I. Yellitaare mahaade ballitooje
bamtaare

II. Æyduude kattan e renndo e wallitde
golle.

III. Beydude faayienda ce de je tinoanje
e yaawnude jonegol nguura.

Calti

1. Yah-ngartaa nder teeru
2. Gure je tinoje
3. Mahaade limneeje
4. Mahaade dowri
5. Toppitagol e peewnitgol laabi
6. Tiidtingol mahaade diyy e

1. moy inde nguurndam miskine e e
2.  eyduude kattande sarwisaaji safaar
3. wallitde compugol ekkol Ndenndaandi
4. kuccam cukaagu

1. kattan e je tingol
2.  eyduude faayienda kattande awo
3. cemmbingol e  eydugol faayienda ndema

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

Tuugnorgal Dowrowal Jaajtinaangal Hooreejo Leydi (ProPEP)

Caldi

IV. Ballugol senngo heeriingo (laamu e ngo wonaa laamu)

V. Iorgol ledde e cosgol golle toppitagol pudi

VI. Ngardiigu e ciynugol tuugnorgal ngal

Calti

1. kuule ballal ngam huccitande badte covid-19
2. kuule ballitgol gollotoobe heeriibe (antampereneer)
3. kuule ballitgol golle

1. ustude bargol ledde e daranaade biltingol e toppitagol dunli (1 500 ha/hitaande kala)
2. tiidtingol feere ngenndi faatunde e tata mawka ledde
3. ustude dorsine e moyyinde huufo e faayienda kurjutuuji teeru tiiddi

1. kattan e je tingol
2. b eydude faayienda kattande awo
3. cemmbingol e b eydugol faayienda ndema

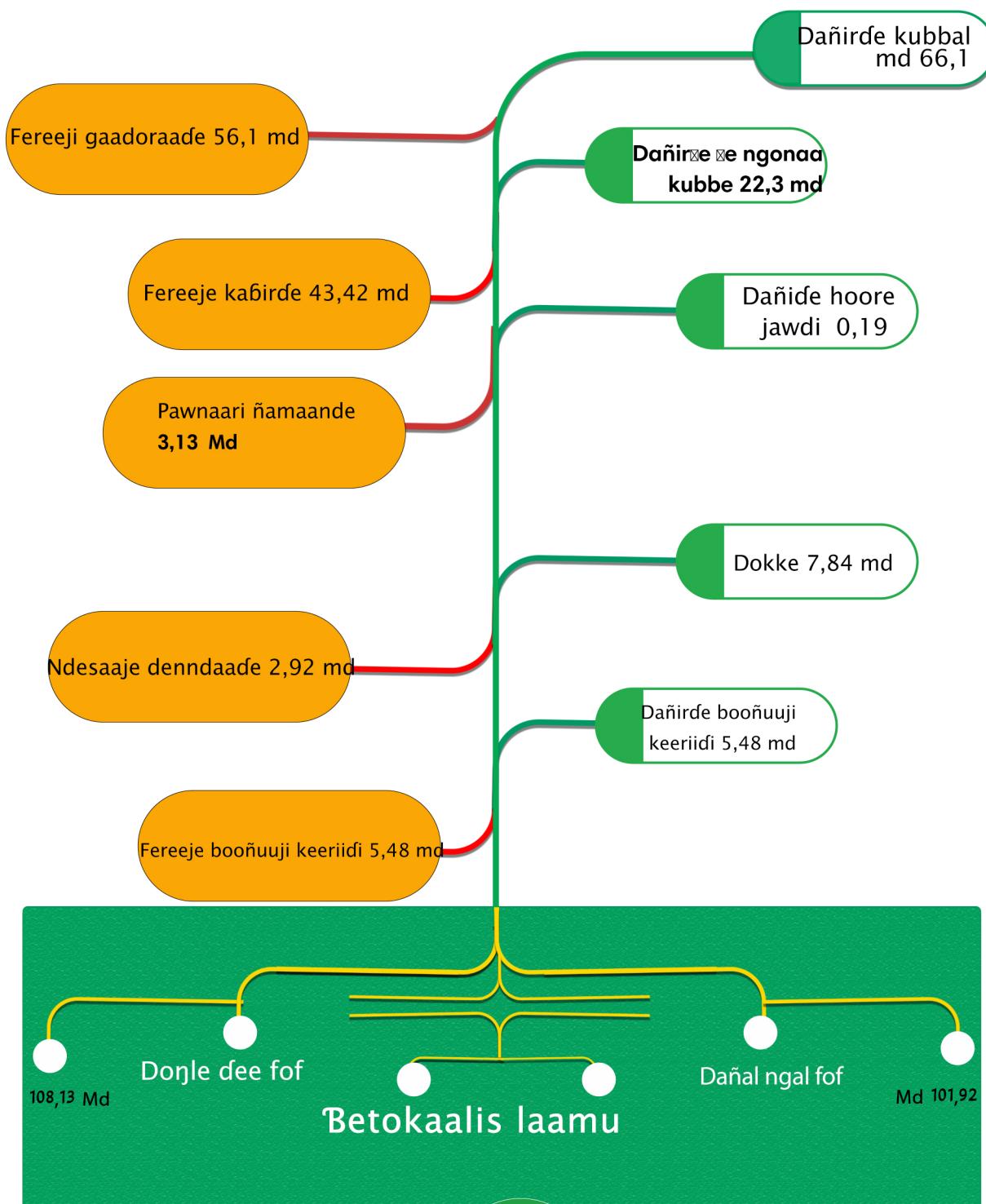

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

Beto kaalis laamu 2024

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

Joodtorde sariya kaalis

Eēbaande sariya kaalis 2024 fawii ko e joodtorde garooje dee

- ▶ tijjannde bēydaare 5,6% he 2024, wonnoonde 4,2% he 2023 .
- ▶ jaastere betokaalis lesleso mo ittataa eēbaande e 5,3% PIB mo ittataa gonnodo 6,1% he 2023
- ▶ yuufera kaalis e tolno ngenndi, eēbaande he 7% he 2024, wonnoonde 8,7% he 2023

Ngartam kuuñdam (t) = ko dañaa fofof – pirlitte fof

Ngartam ngadanam (t) = ngartam kuuñdam – fereeji pawnaje (t)

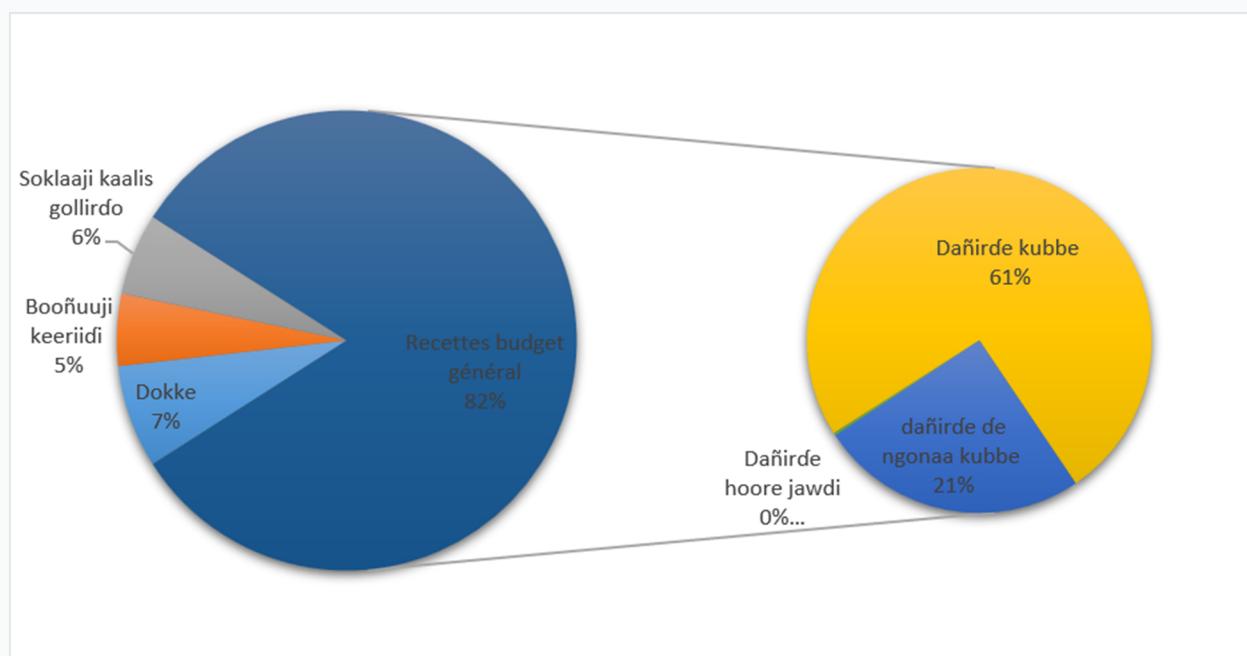

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

D'où proviennent les ressources budgétaires de l'État ?

61% Dañirde kubbe

21% dañirde de ngonaa kubbe

7%Dokke

5%Dañirde booñuji keeriidi

6% Soklaaji kaalis gollirđo

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

Njoñdee

Kuuñal njoñdee maa yettoya 24,9 miliyaar ugiyya he 2024, woni, bœydiima 2,4% so yœewdaam e 2023.

Njoñdeelee dee ko 44% pirlitte gaadoraade, ko 23% ɓetokaalis laamu. Ko de 38% ko dañetee he kubbe, ko de 6% njeñtudi ndernderdi kuuñndi.

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

Nafooje e sarwisaaji

Pirlitte paatude e nafooje e sarwisaaji maa njettoyo 12,8 miliyaar MRU he 2024, woni de ustiima 1,5% so yeeewdaama e 2023. Dee pirlitte ko 23% pirlitte gaadoraade e 12% betokaalis laamu. Ko de 19% kadi dañirde kubbe e 3% njeñtudi ndernderdi kuubndi.

Activer

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

Eggine gaadoraade

Eggine gaadoraade ine gasa njettoyoo 15,5 miliyaar MRU he 2024, wona ustiima fotde 12% so yeeewdaama e 2023. Eggine gaadoraade pirlitte gaadoraade e 14% betokaalis laamu. Ko de 23% dañirde kubbe e 4% njeñtudi ndernderdi kuubndi.

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

Pawnaari dow ñamaande leydi

Pawnaaje dow ñamaale leydi maa njettoyo 3,13 miliyaar MRU he 2024, woni de ustiima 3% so yeeewdaama e 2023. Pawnaari ndii ko 6% pirlitte gaadoraade e 3% betokaalis laamu. Ko de 5% kadi .dañirde kubbe e 1% njeñtudi ndernderdi kuubndi .Pawnaaje dow ñamaande boowal ko 78% nder pawnaje dee fof

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

Pirlitte gollingol jawdi

Pirlitte gollingol jawdi maa njettoyo 43,4 miliyar MRU he 2024, woni de beydiima 5% so yeeewdaama e 2023. Pirlitte gollingol jawdi ko 40% betokaalis laamu. Ko de 10% njeñtu-di ndernderdi kuubndi.

RÉPUBLIQUE ISLAMIQUE DE MAURITANIE

Honneur - fraternité - justice

Ministère des Finances

Eébaade kese mawde

Eébaade kimmude maa puđđo e 2024. Ine jeyaa heen :

- eébaande senaare wuro Nuwaasoot ;
- eébaande yah-ngartaa teeru Nuwaasoot, hedde 2026
- eébaande mahngo nokkuuji tati kisal, heen nokku kala ko 5 000m³
- Eébaande tiidtingol e kisal AEP Kayhaydi caggal kebgol gollirde didi
- Eébaande peewnugol baňjuuji ngam doftude soklaaji beydagol jaňde
- Daňgol kabirde wonande biiňirde jaňde toownde ;
- Eébaande kesditingol nokkuuji kesi naattinaadi he SNDE to Chinguitty, Echram, Ndiago, e Achemine.
- Cemmbingol laylaytol senaare diy'ye tobo wonande Rosso.

